

Barraca de la vinya del Tubau

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Rasot del Puig
Alçada: 310

Coordenades:

Latitud: 41.63072
Longitud: 1.88183
UTM Est (X): 406862
UTM Nord (Y): 4609381

Classificació

Número de fitxa 08053-415
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XX
Any 1908
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: És una construcció que demostra la capacitat d'adaptació de l'home al medi, aprofitant els elements del terreny i que valdria la pena desbrossar el seu entorn ni consolidar-la per tal que la vegetació no l'acabi malmetent.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Accés Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08052A008000210000OW
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 18/03/2017 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca, ubicada al vessant d'obaga del bosc del Puig, al Rasot del Puig. Per accedir-hi cal pujar a mà dreta del corriol que mena des de la vinya del Macià, al vessant d'obaga del turó cap a la font del Prat i trencar a mà esquerra en direcció al rasot per un corriol emboscats, resseguint la línia elèctrica.

La barraca està construïda entremig de dos grans blocs de pedra caiguts del capdamunt de la cinglera. És de planta quadrangular, amb una façana de 3,70 metres, mentre que a l'interior mesura 1,80 per 1,65 metres de costat. Els rocs més grossos sense desbastar es troben situats a la base, que es van complementant amb pedra de mida petita i mitjana per anar reblint tots els espais entre els dos grans blocs de pedra. Les parets interiors han estat reblertes amb fang.

La porta està orientada al sud-est, amb una llinda, plana. Una porció d'aquesta s'ha després hi ha caigut de plomada al davant mateix de l'entrada. Conserva però la data de construcció gravada amb punxó a la part esquerra de la llinda "1908". Els brancals són rectes. Mesura un metre d'alçada per una amplada màxima de 55 cm. Els murs tenen un gruix de 0,50 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb la llosa de tancament desplaçada. Ha perdut gairebé la totalitat del voladís frontal. A l'interior, conserva dos tinells sobreposats situats arran de terra.

Observacions:

No està inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castells i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de

pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

